

Кайтановська Ольга Миколаївна,
завідувач сектору наукового та
навчально-методичного забезпечення
організації освітнього процесу професійної освіти ДНУ
«Інститут модернізації змісту освіти»,
аспірантка ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

АНАЛІЗ ЗМІСТУ ПІДГОТОВКИ ОПЕРАТОРІВ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Професійну підготовку майбутніх операторів поштового зв'язку в ЗП(ПТ)О розглядаємо як складну динамічну систему, яка ґрунтується на комплексі теоретико-методологічних підходів і забезпечує формування компетентного креативного фахівця нової ери, підготовленого до здійснення професійної діяльності із застосуванням комп'ютерних засобів та інформаційних технологій, а також здатного до активної конкуренції на ринку праці.

Значимо, що професійна підготовка операторів поштового зв'язку здійснюється відповідно до законів України «Про освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про професійний розвиток працівників», «Про зайнятість населення», «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності» та інших нормативно-правових документів і є обов'язковим для виконання всіма закладами професійної (професійно-технічної) освіти, підприємствами, установами та організаціями незалежно від їх підпорядкування та форми власності, що здійснюють (або забезпечують) підготовку (підвищення професійної кваліфікації, перепідготовку) кваліфікованих робітників. Основним завданням ЗП(ПТ)О є формування здатності до застосування засвоєних знань у практичних ситуаціях, створення чіткої та точної управлінської документації відповідно до чинних стандартів, умінь розв'язувати складні спеціалізовані завдання, самостійно працювати та приймати рішення, забезпечувати якість виконуваних завдань, що відповідає поняттю «готовність» майбутніх кваліфікованих робітників до професійної діяльності.

Згідно зі Стандартом професійної (професійно-технічної) освіти, затвердженого наказом Міністерством освіти і науки України від 27 грудня 2017 року № 1691 [1] підготовка кваліфікованих робітників за професією «Оператор поштового зв'язку» охоплює первинну професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації. Професійне навчання за кожною професійною кваліфікацією ґрунтується на компетентнісному підході та структурується за модульним принципом. Варто зазначити, що у ЗП(ПТ)О тривалість первинної професійної підготовки встановлюється відповідно до професійної кваліфікації, яку набуває учень (слухач), що визначається робочим навчальним планом.

Аналіз стандарту професійної (професійно-технічної) освіти (таблиця 1) засвідчив, що типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників за професією «Оператор поштового зв'язку» за кожним класом відрізняється:

Таблиця 1

Аналіз професійної кваліфікації за класами операторів поштового зв'язку

Професійна кваліфікація за класами операторів поштового зв'язку	Загальний фонд навчального часу операторів поштового зв'язку	Професійно-практична підготовка операторів поштового зв'язку
3 клас	882	220
2 клас	449	308
1 клас	345	243

Особи, які навчаються у ЗП(ПТ)О, мають засвоїти загальнопрофесійні компетентності, які притаманні операторам поштового зв'язку, а саме оволодіння основами: галузевої економіки та підприємництва – учень повинен знати основні економічні процеси, відносини та явища, які функціонують та виникають між суб'єктами економіки (підприємствами, державою та громадянами); трудового законодавства – має знати основні трудові права та обов'язки працівників; адміністративної географії – має знати адміністративний поділ України, зарубіжжя, країн світу; українського ділового мовлення – має знати особливості усного і писемного ділового спілкування; професійної етики – має знати основні поняття професійної етики та професійної психології; інформаційних технологій – має знати основні поняття про інформацію та інформаційні технології. Майбутні оператори поштового зв'язку у процесі професійного навчання повинні оволодіти знаннями про поштовий зв'язок (знати нормативно-правові акти та нормативні документи поштового зв'язку, їх призначення), навчитись дотримуватися вимог охорони праці, промислової і пожежної безпеки, виробничої санітарії (знати основні законодавчі акти з охорони праці).

У Стандарті професійної (професійно-технічної) освіти оператора поштового зв'язку [1] складником визначено загальнопрофесійні компетентності. Якщо навчання здійснюється безперервно на декілька професійних кваліфікацій, то загальнопрофесійні компетентності набуваються один раз – перед оволодінням навчальним матеріалом початкової професійної кваліфікації. Опанування ключовими компетентностями (загальні здібності й уміння – психологічні, когнітивні, соціально-особистісні, інформаційні, комунікативні), які передбачено Стандартом професійної (професійно-технічної) освіти оператора поштового зв'язку [1], дають змогу особі розуміти ситуацію, досягати успіху в особистісному й професійному житті, набувати соціальної самостійності та забезпечують ефективну професійну й міжособистісну взаємодію (набуваються впродовж всього терміну навчання поза робочим навчальним планом). Цим Стандартом також визначено професійні компетентності (знання та вміння, які дають їй змогу виконувати трудові функції, швидко адаптуватися до змін у професійній

діяльності та є складниками відповідної професійної кваліфікації), які є наскрізними й формуються в процесі професійного навчання.

Отже, на сучасному етапі розвитку економіки України зростає потреба в кваліфікованих робітниках, тому особи, які здобувають професійну кваліфікацію за професією оператора поштового зв'язку, мають володіти загальнопрофесійними, загальними, ключовими та професійними компетентностями.

Література

1. Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від «27» грудня 2017 р. № 1691. URL: Стандарти професійно-технічної освіти – Інститут модернізації змісту освіти (imzo.gov.ua).

Майстренко Наталія Миколаївна,
аспірантка кафедри професійної освіти та технологій
сільськогосподарського виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка
Ігнатенко Ганна Володимирівна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри професійної освіти та
технологій сільськогосподарського виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка

МЕТОДОЛОГІЯ ЗАДАЧНОГО ПІДХОДУ В ПІДГОТОВЦІ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ТРАНСПОРТНОГО ПРОФІЛЮ

Пошук ефективних форм, методів, технологій якісної підготовки фахівців переживає кризу. Упровадження інноваційних форм, методів або технологій розв'язує цю проблему лише частково, оскільки такі заходи не здатні до радикальної зміни системи підготовки. Сьогодні якість підготовки майбутнього майстра виробничого навчання транспортного профілю має змістити акцент зі змістовного складника на технологічний, який здатен озброїти майбутніх фахівців інструментарієм володіння майбутньою професією. Це зумовлено стрімким технологічним й інформаційним розвитком транспортних сфер професійної діяльності.

Знаннева парадигма підготовки професійних кадрів, яка основана на змістовному складнику як пріоритетному, не забезпечує нагальних галузевих (зокрема, транспортної) потреб і перспектив їх розвитку. Навчальний зміст встигає застаріти раніше, ніж випускник закладу освіти почне його застосовувати в практичній діяльності. Виникає об'єктивна необхідність у розробленні й обґрунтуванні технологічного гнучкого підходу, що гарантує, з одного боку, якість підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання транспортного профілю, а з іншого – забезпечить фахівцям самостійність пошуку і прийняття оптимальних рішень у певному виді професійної діяльності, гнучко професійно адаптуватися до нових динамічних процесів, винаходити і запроваджувати інноваційність у сферу або сектор транспортної